

AAN DE RAAD

Raadsvergadering d.d. : 17 september
Carrousel d.d. : 17 september 2015
Opsteller(s) : Programmacommissie Vernieuwing Lokale Democratie namens alle fracties

Onderwerp :	Initiatiefvoorstel Vernieuwing Lokale democratie
--------------------	--

Voorgesteld besluit : Een proces in werking stellen voor het vernieuwen en versterken van de lokale democratie met behulp van een drietrapsraket:

- Stap 1 – publieke raadpleging; door middel van een communicatiecampagne inwoners uitnodigen met hun ideeën te komen en zich daarbij actief en samenwerkend op te stellen met andere inwoners
- Stap 2 – indien gewenst een burgertop voor en door inwoners te faciliteren
- Stap 3 – indien daar behoefte aan is een burgerpanel op te zetten

Aanleiding en beoogd effect

Veel inwoners voelen zich niet direct bij de gemeentelijke besluitvorming en de politiek betrokken. Eenmaal in de vier jaar stemmen is gezien de grote veranderingen van de samenleving, en met name de mogelijkheden van de moderne media, niet genoeg. Een deel van de bevolking stemt niet. Bij activiteiten, ingrepen of evenementen in de directe nabijheid blijkt vaak wel grote betrokkenheid bij de omgeving of bij het oplossen van specifieke problemen. De politieke programmering, dat realiseren wij ons, is bovendien onvoldoende wendbaar en uitnodigend om ideeën op te pikken of te signaleren.

Overal in het land zijn experimenten gaande om het democratisch gehalte van de samenleving te versterken en meer invloed in de eigen leef- en werkomgeving te krijgen. Van vormen van deliberatieve¹ vertegenwoordiging zoals G1000's en burgerbudgetten tot doe-democratie met burgers die zorgcoöperaties starten of in hun eigen wijk het heft in handen nemen en bijvoorbeeld buurttuinen opzetten.

Uit het raadsprogramma blijkt dat de politieke partijen in Castricum de inwoners meer ruimte willen geven om meer invloed uit te oefenen en initiatieven in gang te zetten. Waar moet het voor hen over gaan? Welke problemen zien zij, en welke oplossingen hebben zij hiervoor? Wat willen en kunnen ze zelf doen, wat kunnen ze samen met ondernemers, waar is politieke besluitvorming bij nodig van de gemeente?

Uitwerking

In eerste instantie werd gedacht aan het organiseren van een burgertop. De leden van de

¹ Bij deliberatieve democratie is het streefdoel met een diverse groep inwoners (vaak een representatieve steekproef van de bevolking) tot een politiek besluit te komen, nadat inwoners adequaat geïnformeerd zijn over de problematiek en de nodige tijd kregen om met elkaar te overleggen over de best mogelijke oplossing. Inwoners delegeren dus niet het besluitvormingsproces naar politici (zoals in een systeem van vertegenwoordigende democratie). Van burgers wordt evenmin verwacht dat ze meteen tot een individueel oordeel komen (zoals in een referendum).

programmacommissie hebben een klein onderzoekje gehouden naar de bevindingen in andere gemeenten en daaruit bleek dat wil zo'n top succesvol zijn, dit een top dient te zijn die voor en door inwoners zelf wordt georganiseerd.

Omdat we nog steeds denken dat een burgertop een goede impuls kan geven aan de versterking van de lokale democratie, doet de programmacommissie het voorstel voor het "Vlaamse model" met een drietrapsraket. Deze houdt drie fasen in:

1. Via een communicatiecampagne, die een half jaar duurt, wordt er een "buzz" gecreëerd. Aan alle inwoners wordt gevraagd met ideeën te komen voor hun leefomgeving of andere zaken die ze willen verbeteren. Daarbij wordt ook gevraagd naar een actieve en samenwerkende instelling. Roeptoeteren is hierbij niet de bedoeling. Er wordt uitleg gegeven over mogelijke werkwijzen, kansen, ondersteuning en ook grenzen aan de mogelijkheden. De mensen die ideeën aanmelden gaan we bij elkaar brengen en ondersteunen om uit te werken hoe ze verder kunnen om hun ideeën te verwezenlijken en hoe ze elkaar kunnen helpen en wat de gemeente daarbij evt. zou kunnen doen. Deze groep zal informatie krijgen over mogelijkheden voor burgerinitiatieven, waaronder een burgertop.
2. Mocht een burgertop, of een andere vorm van ondersteuning gewenst zijn, dan faciliteert de gemeenteraad dit. Meer uitleg staat onder het kopje "kaders" hieronder.
3. Het is mogelijk dat de aanwezigen op een burgertop het besluit nemen dat er een (digitaal) burgerpanel moet komen waarbij aan de inwoners een paar keer per jaar gevraagd wordt hun mening te geven. Daarbij kan ook worden gedacht aan een open vraag naar ideeën die mensen hebben.

Er worden meerdere doelen beoogd met dit programma:

- Inwoners krijgen mogelijkheden geboden om meer invloed op hun eigen omgeving te hebben en meer oog voor politieke besluitvormingsprocessen en de soms ingewikkelde dilemma's daarbij.
- er komen meer nieuwe initiatieven van de grond en er wordt meer gebruik gemaakt van de kennis die in de gemeente aanwezig is.
- De gemeente als geheel (college, raad en ambtelijk apparaat) krijgt meer zicht op wat de inwoners willen, en op wat men weet en kan.

Kaders voor een mogelijke burgertop

Een eventuele burgertop zal worden georganiseerd met een deel van de bevolking dat daartoe wordt geloot uit het inwonersbestand van de gemeente. De leeftijd van de gelote genodigden zal 16 jaar en ouder zijn. De burgertop zal op één dag plaatsvinden en zowel agenderend als oplossingsgericht moeten zijn. In het agenderende deel brengen de deelnemers de thema's naar voren die zij belangrijk vinden. Daarna wordt bij meerderheid van stemmen prioriteiten gesteld voor een x aantal thema's die in de tweede sessie uitgewerkt zullen worden aan thema-tafels. Alle deelnemers kunnen kiezen bij welk thema ze willen aanschuiven. Het doel van de thema-tafels is dat er werkbare voorstellen of plannen uitkomen. Hierover wordt dan in een afsluitend plenair deel gestemd door alle aanwezigen. De voorstellen en plannen worden in 4 categorieën ingedeeld:

1. plannen voor burgerparticipatie projecten
2. plannen voor burger-ondernemer projecten
3. voorstellen/plannen waar hulp van de ambtelijke organisatie gewenst/nodig is
4. voorstellen/plannen waar politieke besluitvorming door de gemeenteraad voor nodig/gewenst is.

De laatste categorie behoeft toelichting: Ten eerste, zullen voor sommige plannen/voorstellen wettelijk gezien (wijzigingen van eerdere) raadsbesluiten nodig zijn. Een andere mogelijkheid is dat er uit de burgertop voorstellen kunnen komen die sterk controversieel zijn. In dat geval vinden wij als gemeenteraad dat we als gekozen volksvertegenwoordigers eindverantwoordelijk zijn, en dus daarover zullen moeten beslissen via de gangbare procedure van besluitvorming. Het gaat

hierbij niet om lichte zaken, maar om zaken die politiek zeer gevoelig liggen.

Het slagen van bovengenoemd proces is mede afhankelijk van de bereidheid van de politieke partijen in de raad om voorstellen uit de gemeenschap serieus te nemen en aan te geven hoe men met voorstellen en plannen van de categorieën 3 en 4 wil omgaan. Die bereidheid om de uitkomsten serieus te nemen is er bij de fracties in de Raad.

Organisatie en financiën:

De programmacommissie kiest ervoor om het proces van dit programma zo dicht mogelijk bij de eigen programmacommissie te houden. We zullen wel een beroep doen op ambtelijke ondersteuning waar dit noodzakelijk is, bijvoorbeeld bij de communicatiedeskundigen. Waar nodig zullen we de raad middels een voorstel vragen om financiële ondersteuning van dit programma, waarbij we o.a. kijken naar de post nieuw beleid op de laatste begroting. Mogelijk zullen de grootste kosten van het hele programma gemaakt worden bij het uitvoeren van eventuele voorstellen en plannen na een burgertop.

Politieke keuzeruimte

Als dit voorstel door de raad wordt vastgesteld, zal het programma in gang worden gezet. Alleen over het hoe zal daarna nog discussie kunnen plaatsvinden. Aangezien dit een initiatief van alle partijen is, wordt de politieke keuzeruimte bepaald door de besprekingen in de programmacommissie vernieuwing lokale democratie, waarin zij allen vertegenwoordigd zijn. Vooral wat betreft de uitvoering en ondersteuning op uitvoeringsniveau zijn nog een aantal knopen door te hakken.

Communicatie / Vervolgproces

Na vaststelling door de raad, zal de organisatie van het programma verder in gang worden gezet aan de hand van een stappenplan dat met ambtelijke ondersteuning door de programmacommissie nader uitgewerkt zal worden.

Bijlagen

-

Achterliggende documenten

-